

OBSAH

Učební plán ŠVP

Předměty speciálně pedagogické péče a terapie

Profil absolventa

Hodnocení žáků

Vzdělávací oblasti

- Člověk a komunikace
- Člověk a jeho svět
- Umění a kultura
- Člověk a zdraví
- Člověk a svět práce

Učební plán ŠVP pro žáky s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami

a) Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání žáků s TMP učební plán

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací obory	1. – 10. ročník
		Počet hodin týdně
		Minimální časová dotace
Člověk a komunikace	Rozumová výchova	30
	Řečová výchova	20
Člověk a jeho svět	Smyslová výchova	40
Umění a kultura	Hudební výchova	10
	Výtvarná výchova	10
Člověk a zdraví	Pohybová výchova	20
	Zdravotní tělesná výchova nebo Rehabilitační tělesná výchova	40
Člověk a svět práce	Pracovní výchova	20
Disponibilní časová dotace		20
Celková povinná týdenní časová dotace		210

b) ŠVP učební plán pro 1. – 10. ročník pro základní vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením, souběžným postižením více vadami a autismem

PŘEDMĚT	ROČNÍK										
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Rozumová výchova	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	30+20
Smyslová výchova	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40
Pracovní výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
Výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
Hudební výchova	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	1+1	10+10
Pohybová výchova	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	20+40
Disponibilní dotace	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
Alternat.rehab.metody	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+10
Hudební výchova	V každém ročníku posílána výuka HV o 1 hodinu										
Týdenní dotace	21	21	21	21	21	21	21	21	21	21	210

Poznámky:

Vyučovací předmět Rozumová výchova byl vytvořen integrací předmětů Rozumová a Řečová výchova.

Vyučovací předmět Pohybová výchova byl vytvořen integrací Pohybové výchovy s prvky Zdravotní a Rehabilitační tělesné výchovy.

Předmět Alternativní rehabilitační metody byl vytvořen v rámci disponibilní časové dotace jako předmět speciálně pedagogické péče (multisenzorická místnost Snoezelen).

PŘEDMĚTY SPECIÁLNĚ PEDAGOGICKÉ PÉČE A TERAPIE

HIPOTERAPIE

Základem hipoterapie je stimulace jezdce trojrozměrným pohybem koně. Jde o nácvik pohybových stereotypů dítěte s pozitivním vlivem na psychiku. Pedagogicko psychologické ježdění ovlivňuje u dětí fyziologický a psychický vývoj, formuje rozvoj osobnosti a pozitivně působí na smyslovou činnost a má i silný socioterapeutický vliv. U dětí dochází ke zvyšování sebevědomí, tlumení agresivity, odstranění nedůvěry, úzkosti, zklidnění hyperaktivity a aktivizaci činnosti CNS. Je u dětí velmi oblíbená. Za koníčky dojíždíme jednou týdně v jarních a podzimních měsících. Hipoterapii provádí v obci Černá Sdružení AMBRA, p. M. Burdová. Provádění hipoterapie je také umožněno díky finančním příspěvkům sponzorů a projektu EU Inkluzivní škola – rovné příležitosti ve vzdělávání.

HYDROTERAPIE

Hydroterapie jako programová aktivita v naší škole není klasickým předplaveckým ani plaveckým výcvikem. Jejím úkolem je odstranit u dětí strach z vody, umožnit dětem radost z pohybu ve vodě, z her, které zde hrají. Dalším úkolem je celkové uvolnění pohybového aparátu dětí se zdravotními postižením, uvolnění a zklidnění dětí hyperaktivních a posilování sebevědomí po překonání strachu z vody. Tělesná výchova a sport je důležitým aspektem ve výchově dětí zdravých i zdravotně postižených. Pohyb ve vodě a plavání je jednou z nejprospěšnějších pohybových aktivit, která významně ovlivňuje psychický i fyzický rozvoj dětí. Má nezastupitelnou úlohu z hlediska osvojování si základních pohybových dovedností a schopností. Hydroterapie probíhá v jarních a podzimních měsících v bazénu Hotelu FIT ve Žďáře nad Sázavou. Provádění hydroterapie je umožněno díky finančním příspěvkům z projektu EU Inkluzivní škola – rovné příležitosti ve vzdělávání.

SNOEZELEN

Multisenzorická místnost Snoezelen byla zřízena v loňském školním roce 2009/2010 v prostorách naší školy díky projektu EU Inkluzivní škola – rovné příležitosti ve vzdělávání. Nabízené podněty přirozeně působí na primární smyslové vjemy. Poskytují cenné informace z okolí, o vlastním těle, nabízí širokou škálu smyslových dojmů. V multifunkční místnosti jsou vyvozovány vjemy, které velmi příjemně působí a pronikají do celé osobnosti.

Při činnostech v místnosti jsou využívány různé techniky smyslové stimulace (rozvoj zrakového, sluchového, hmatového, čichového a chuťového vnímání), muzikoterapie, aromaterapie.

K relaxaci a uvědomování si vlastního těla využíváme koncept bazální stimulace a míčkování.

PRÁCE NA PC

Počítače nabízejí mnoho možností využití přímo ve výuce a zároveň usnadňují žákům komunikaci. Při práci používáme vhodné výukové programy (Brepta, Dětský koutek, Méd'a a obrázky, Méd'a – tvary a barvy, Altíkovy úkoly, Boardmaker aj.), které obsahují informace pro rozvoj myšlení, řeči, logického uvažování a jsou vždy vybírány s ohledem na úroveň mentálních a fyzických schopností žáků. Práce na počítači je vhodně zařazována do jednotlivých vyučovacích hodin v předmětech (smyslová výchova, rozumová výchova, hudební výchova) podle probíraných témat a momentálního zájmu žáků. Speciální PC programy nám též pomáhají v rozvoji komunikačních dovedností, kdy si děti hravou formou procvičují sluchové vnímání (rozlišování zvuků, tónů, přiřazování zvuku k obrázku), artikulační schopnosti a hlavně slovní zásobu. Počítač je také velkým pomocníkem pro alternativní a augmentativní komunikaci dětí, které nejsou schopny komunikovat prostřednictvím mluveného slova. U dětí s různými formami DMO a postiženou jemnou motorikou se počítač spolu se speciálními pomůckami (spec. klávesnicí, dotykovou obrazovkou apod.) stává prostředkem získávání nových informací. Práce s dětmi na počítači probíhá individuální formou v kmenové učebně s trvalým dohledem učitele.

TRAMPOLINING

Trampolining je moderní netradiční cvičení na velké trampolíně s úzkou vazbou na psychiku. Trampolining ovlivňuje:

- Pohybové schopnosti žáků (správné držení těla, stimulace vnitřních orgánů a dechu, svalová stimulace, rovnováha, koordinace pohybů, jemná a hrubá motorika, rytmizace, vnímání tělesného schématu, senzomotorické dovednosti)
- Kognitivní funkce (vnímání, paměť, pozornost, orientace v prostoru, pravolevá orientace, myšlení, řeč, slovní zásoba, představivost, tvořivost, učení)

- Psychický stav (emoční aktivizace, relaxace, příjemné senzorycké a motorické podněty, navození dobré nálady, zmírnění hyperaktivity a agresivity)
- Sociální dovednosti (podpora zdravého sebevědomí a správného sebehodnocení, samostatnosti, vůle, motivace, zájmů, formování interpersonálních vztahů ve skupině, kooperace a komunikace, chování)

Místnost pro trampolining byla ve škole zřízena v roce 2013 a je umístěna v přízemí školy. V místnosti je velká trampolína o průměru 430 cm. Plachta trampolíny je opatřena potiskem, který usnadňuje dětem orientaci při cvičení a přímo vybízí učitele k zařazování různých didaktických her. Plachta je rozdělena do šesti částí, které jsou navíc popsány číslicemi 1 – 6 a barevnými symboly částí těla.

Bezbariérový přístup k trampolíně je zajištěn zabudováním trampolíny do speciálního pódia, postaveného okolo trampolíny po celé ploše místnosti. Pódium je doplněno nájezdovou rampou pro snadnou dostupnost trampolíny i imobilním žákům. Žáci tedy nemusí zdolávat schody, při cvičení sedí okolo trampolíny na koberci a pohodlně vstupují na plochu trampolíny přímo z podlahy. Po obvodu trampolíny nebylo nutné instalovat ochrannou síť, protože usazením trampolíny v podiu nehrozí nebezpečí pádu žáků.

Místnost je také vybavena polohovacími a didaktickými pomůckami, které se při trampoliningu využívají (např. radiomagnetofon s CD, velké rehabilitační míče, zvukové míče, overbaly, malé barevné míčky, interaktivní slunce, polohovací válce, psychomotorický padák, prolézací tunel, xylofon, triangel, ozvučené trubice, barevné stuhy, barevné drátěnky, barevné houbičky, vibrační strojek, švihadla, obruče, lano, deky).

CANISTERAPIE

V naší škole vždy jednou týdně probíhá canisterapie – příznivé léčebné působení přítomnosti psa na psychický a fyzický stav člověka. Kromě cílených léčebných postupů a metod se pomocí psa učí děti lásce ke zvířatům, získávají znalosti o psech, ekologické výchově a pěstují lásku k přírodě. Tuto terapii zajišťují pracovníci canisterapeutického sdružení Kamarád z Chotěboře. Canisterapie probíhá formou polohování i aktivizačních činností se psem.

MUZIKOTERAPIE

V rámci aktivní skupinové muzikoterapie využíváme léčebné působení etnických hudebních nástrojů, zejména velkých afrických bubnů djembe. Zpěv písní a hra na hudební nástroje pomáhají dětem s narušeným řečovým projevem zlepšit jejich artikulaci, rytmus řeči a dechovou kontrolu. Žákům s mentálním postižením slouží písně k rozšiřování slovní zásoby, memorování důležitých údajů a zvládání sekvenčních úloh.

PROFIL ABSOLVENTA

Vzhledem k závažnému poškození kognitivních funkcí u žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami je kladen důraz především na klíčové kompetence komunikativní, sociální a personální, pracovní.

Elementárních klíčových kompetencí mohou žáci dosahovat pouze za přispění a dopomoci druhé osoby.

KOMPETENCE K UČENÍ

Na konci základního vzdělávání by žák měl:

- rozumět jednoduchým pojmům, znakům a symbolům a je schopen je užívat
- poznávat a rozlišovat základní piktogramy
- poznávat tiskací písmena
- napodobovat různé předvedené pohyby a činnosti
- používat učební pomůcky

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Učitelé:

- pomocí názoru a rozvíjením smyslového vnímání vytváří podmínky k poznávání tiskacích písmen, základních piktogramů a symbolů
- rozvíjí řečové schopnosti, myšlení, emocionální a estetické vnímání
- zařazují didaktické hry, zaměřené na rozvoj smyslového vnímání a jemné motoriky
- využívají učebnice, pracovní sešity, pracovní listy a další dostupné názorné pomůcky
- zapojují žáky do hudebně pohybových her

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

Na konci základního vzdělávání by žák měl :

- řešit známé situace na základě nápodoby a opakování
- chápat a plnit jednoduché příkazy
- orientovat se v okolním prostředí
- orientovat se v časovém režimu dne
- překonávat pocity strachu

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Učitelé:

- nápodobou a modelovými situacemi vytváří u žáků vlastní prožitky, které mohou využít při řešení problémových situací
- vytváří klima bezpečí
- pochvalou a kladným hodnocením posilují sebevědomí žáků
- rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat s blízkými osobami a vykonávat jednoduché úkony
- pomocí strukturovaného vyučování seznamují žáky s časovým režimem dne (piktogramy, obrázky činností) a s prostředím školy, třídy

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

Na konci základního vzdělávání žák by měl :

- poznávat známé osoby a dorozumívat se s nimi verbálními nebo nonverbálními formami komunikace
- reagovat na své jméno
- reagovat na jednoduché pokyny, vyjadřovat souhlas či nesouhlas

- vyjadřovat své potřeby, pocity a nálady a různým způsobem verbálními i neverbálními prostředky
- dokázat pozdravit a reagovat na pozdrav vhodným způsobem

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Učitelé:

- různými druhy terapií (muzikoterapie, arteterapie, hipoterapie, hydroterapie) a relaxačním cvičením navozují podmínky pro vyjádření vlastních pocitů a prožitků
- zařazují úkoly, které směřují k porozumění slovních pokynů, obrazových materiálů a běžně užívaných symbolů
- zjednodušeným slovním sdělením a názorem usilují o pochopení daného úkolu či problému
- rozvojem slovní zásoby podporují schopnost komunikovat s vrstevníky, učiteli i s ostatními lidmi
- organizují aktivity, při kterých se setkávají a spolupracují žáci z dalších tříd

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

Na konci základního vzdělávání žák by měl:

- uvědomovat si svoji osobu prostřednictvím svého těla
- znát členy své rodiny a osoby ze svého nejbližšího okolí
- rozlišovat osoby různého pohlaví (chlapec – dívka, muž – žena)
- navazovat kontakt a adekvátně se dorozumívat s okolím
- spolupracovat se svými učiteli a spolužáky
- chovat se zdrženlivě k neznámým osobám

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Učitelé:

- zařazováním vycházek procvičují orientaci v blízkém okolí školy
- využívají hru na tělo a metodu bazální stimulace k uvědomování si vlastního těla a k prohlubování vztahu žák - učitel
- různými formami alternativní komunikace (piktogramy, fotografie, barevné obrázky, globální metoda čtení) seznamují žáka s členy jeho rodiny, se spolužáky a učiteli
- hledá vhodné formy komunikace pro jednotlivé žáky dle jejich individuálních možností (verbální i neverbální)
- rozvíjí rozumové schopnosti na optimální možnou úroveň žáků

KOMPETENCE PRACOVNÍ

Na konci základního vzdělávání žák by měl:

- zvládat nejjednodušší úkony sebeobsluhy a základy osobní hygieny
- poznávat a používat předměty denní potřeby
- rozlišovat předměty různé velikosti a tvarů, uchopovat je a účelně s nimi manipulovat
- využívat jednoduché pracovní techniky při práci s různými materiály
- podílet se na jednoduchých praktických činnostech

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Učitelé:

- motivují žáky k samostatnosti při osobní hygieně a dosažení co nejvyšší míry sebeobsluhy
- seznamují žáky s předměty denní potřeby a jejich užitím v denních činnostech
- vhodným výběrem činností a citlivým přístupem udržují pozornost žáků a chuť spolupracovat
- účelnou manipulací s předměty (obrázky) a jejich tříděním podle různých kritérií přispívají k rozvoji žákovy sebeobsluhy, pozornosti a slovní zásoby

HODNOCENÍ ŽÁKŮ

Výsledky vzdělávání žáka v základní škole speciální se hodnotí **formou slovního hodnocení**.

Chování se hodnotí formou slovního hodnocení podle tabulky:

Stupeň hodnocení chování	Slovní hodnocení chování	Popis chování žáka
1	velmi dobré	Žák se chová přiměřeně svým možnostem
2	uspokojivé	Žák se chová podle svých možností přijatelně
3	neuspokojivé	Žák se nechová úměrně svým možnostem

Základem pro hodnocení žáků s těžkým mentálním postižením, více vadami, autismem je tabulka:

Rozumová výchova	Vzdělávací obsah zvládá bez obtíží	Vzdělávací obsah zvládá	Vzdělávací obsah zvládá s pomocí	Vzdělávací obsah zvládá pouze s trvalou pomocí	Vzdělávací obsah nezvládá ani s trvalou pomocí
Smyslová výchova	Vzdělávací obsah zvládá bez obtíží	Vzdělávací obsah zvládá	Vzdělávací obsah zvládá s pomocí	Vzdělávací obsah zvládá pouze s trvalou pomocí	Vzdělávací obsah nezvládá ani s trvalou pomocí
Pracovní výchova Výtvarná výchova	Vzdělávací obsah zvládá bez obtíží	Vzdělávací obsah zvládá	Vzdělávací obsah zvládá s pomocí	Vzdělávací obsah zvládá pouze s trvalou pomocí	Vzdělávací obsah nezvládá ani s trvalou pomocí
Pohybová výchova	Vzdělávací obsah zvládá bez obtíží	Vzdělávací obsah zvládá	Vzdělávací obsah zvládá s pomocí	Vzdělávací obsah zvládá pouze s trvalou pomocí	Vzdělávací obsah nezvládá ani s trvalou pomocí
Hudební výchova	Vzdělávací obsah zvládá bez obtíží	Vzdělávací obsah zvládá	Vzdělávací obsah zvládá s pomocí	Vzdělávací obsah zvládá pouze s trvalou pomocí	Vzdělávací obsah nezvládá ani s trvalou pomocí
Alternativní rehabilitační metody	Nehodnotí se	Nehodnotí se	Nehodnotí se	Nehodnotí se	Nehodnotí se
Celkový prospěch	Prospěl (a) s vyznamenáním	Prospěl(a)			Neprospěl(a)

Učitel v základní škole speciální celkově slovně hodnotí žáka z jednotlivých předmětů v pololetí a na konci školního roku. Celkové slovní hodnocení v 1. pololetí a na konci školního roku zapisuje do školní matriky. Učitel vychází z formulací uvedených v tabulkách. Vybrané formalizované hodnocení jednotlivých vyučovacích předmětů je doplněno podrobnějším **širším slovním hodnocením**. Žáci jsou zde hodnoceni komplexním popisem zlepšení žáka za dané pololetí školního roku.

V průběhu školního roku hodnotí učitel slovně žáka převážně pochvalou a povzbuzením. Slovní hodnocení může být doplněno využitím všech dostupných prostředků, které budou žákovi srozumitelné: známka, obrázek, razítko, případně i drobné „hmotné“ ocenění, oblíbená aktivita tak, aby byl pozitivně motivován k další činnosti.

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A KOMUNIKACE

Vzdělávací oblast je v 1. - 10. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu Rozumová výchova. Předmět Rozumová výchova je integrovaný předmět vytvořený spojením dvou oborů, Rozumové výchovy a Řečové výchovy, ze vzdělávací oblasti Člověk a komunikace. V hodinách jsou tyto dva obory propojeny.

ROZUMOVÁ VÝCHOVA

Charakteristika výuky

Vyučovací předmět Rozumová výchova je naplňován:

- rozvíjením poznávacích schopností
- rozvíjením logického myšlení a paměti
- rozvíjením grafických schopností
- rozvíjením komunikačních dovedností (Řečová výchova)

Vyučovací předmět Rozumová výchova má zásadní postavení ve výchově a vzdělávání žáků. Jeho cílem je najít a rozvíjet vhodnou formu komunikace žáků s okolím. Vede žáky k rozvíjení slovní zásoby, řečových schopností, komunikačních dovedností, k vnímání a chápání pokynů. Rozvíjení komunikačních dovedností ovlivňuje rozvoj poznávacích, emocionálních i volných vlastností žáků.

Jsou využívány různé formy augmentativní a alternativní komunikace (piktogramy, sady barevných obrázků, VOKS, znak do řeči, apod.) , které vedou k dorozumívání se s okolím, vytváření pocitu jistoty a bezpečí a vyjadřování svých pocitů a přání.

Vyučování probíhá v kmenové třídě. V případě potřeby je využívána individuální výuka v oddělené místnosti.

PŘEDMĚT	ROČNÍK										
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Rozumová výchova	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	30+20

Výchovné a vzdělávací strategie

Uvedené postupy budou realizovány dle zdravotního postižení, sociálního znevýhodnění a aktuálního zdravotního a psychického stavu žáků.

Kompetence k učení
Žák by měl

- porozumět jednoduchým pojmům, znakům a symbolům a být schopen je užívat
- poznat tiskací písmena
- napodobovat převedené pohyby a činnosti
- používat učební pomůcky

Učitel

- rozvíjí řečové schopnosti a myšlení s využitím metody globálního čtení (První čtení)
- používá obrazový materiál, piktogramy, symboly
- navozuje atmosféru jistoty a bezpečí

Kompetence k řešení problémů

Žák by měl

- chápat a plnit jednoduché příkazy
- řešit známé situace na základě nápodoby či opakování
- orientovat se v okolním prostředí
- orientovat se v časovém režimu dne
- překonávat pocity strachu

Učitel

- rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat s blízkými osobami a vykonávat jednoduché úkony
- vytváří u žáků potřebu projevovat pozitivní city
- rozvíjí žákovu pozornost, vnímavost a poznání

Kompetence komunikativní

Žák by měl

- poznávat známé osoby a dorozumívat se s nimi verbálními nebo nonverbálními formami komunikace
- reagovat na své jméno
- reagovat na jednoduché pokyny
- vyjadřovat souhlas či nesouhlas
- vyjadřovat své potřeby, pocity a nálady různým způsobem verbálními i neverbálními prostředky
- dokázat pozdravit a reagovat na pozdrav vhodným způsobem

Učitel

- hledá vhodné formy komunikace pro jednotlivé žáky dle jejich individuálních možností (verbální i neverbální) – piktogramy, barevné komunikační obrázky, VOKS, znak do řeči apod.
- zadává žákům srozumitelné jednoduché pokyny
- adekvátním způsobem reaguje na potřeby, pocity a nálady jednotlivých žáků

Kompetence sociální a personální

Žák by měl

- uvědomovat si svoji osobu prostřednictvím svého těla
- poznávat členy své rodiny a osoby ze svého nejbližšího okolí
- navazovat kontakt a adekvátně se dorozumívat s okolím
- spolupracovat se svými učiteli a spolužáky

Učitel

- užíváním metody bazální stimulace přispívá k uvědomování si vlastního těla
- vytváří atmosféru pozitivních vztahů mezi spolužáky
- rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat s blízkými osobami a vykonávat jednoduché úkony

Kompetence pracovní

Žák by měl

- zvládat nejjednodušší úkony sebeobsluhy a základy osobní hygieny
- poznávat a používat předměty denní potřeby
- rozlišovat předměty různé velikosti a tvaru, uchopovat je a účelně s nimi manipulovat

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel

- podporuje žáky při osvojování základních hygienických návyků a činností týkajících se sebeobsluhy
- seznamuje žáky s předměty denní potřeby a jich užitím v denních činnostech
- se snaží u žáků o dosažení co nejvyšší možné míry jejich samostatnosti při každodenních činnostech
- rozvíjí orientaci žáka ve vztazích k okolí (fotografie členů rodiny a spolužáků, obrázky denních činností, třídy apod.)

Obsah učiva v jednotlivých úrovních v 1. – 10. ročníku

1. úroveň

Rozvíjení poznávacích schopností

- Vytváření pocitu bezpečí a jistoty.
- Překonávání strachu z okolí, rychlejších pohybů, hlasitých projevů ostatních dětí.
- Odstraňování projevů sebepoškozování, snaha o zapojení do dění ve třídě, vytváření kladných emočních situací.
- Reakce na hlas dospělé osoby a jeho intonaci, na přítomnost dalších osob.
- Vyjádření souhlasu či nesouhlasu - gesty, verbálně.

Rozvíjení logického myšlení a paměti

- Odpoutávání od stereotypních činností.
- Cvičení pozornosti.

Rozvíjení grafických schopností

- Cvičení jemné motoriky: cvičení paže, lokte, zápěstí.
- Cvičení dlaní a prstů obou rukou, tvoření špetky.
- Uchopení předmětů do celé ruky, do špetky, do dvou prstů.
- Čmárání: prstem do písku, do krupce, do rýže.
- Spontánní malba – prstem, houbou, úchop tužky a štětce, voskovkami, pastelkami, fixem, tužkou.

Rozvíjení komunikačních dovedností

- Reakce na hlas dospělé osoby a jeho intonaci, na přítomnost dalších osob.
- Vyjádření souhlasu či nesouhlasu - gesty, verbálně.
- Zjištění organických předpokladů (rozštěpy apod.), podle potřeby iniciovat odborné vyšetření.
- Zjištění úrovně řeči a porozumění řeči (aktivní a pasivní slovní zásoby).
- Cviky rtů a jazyka.
- Cvičení mluvidel před zrcadlem.
- Nácvik správného dýchání: nádech nosem, výdech ústy.

- Masáž a stimulace mluvidel, cvičení mluvidel - vysunování a zasunování jazyka, zavírání a otvírání úst, polykání.
- Foukání, sfukování pírků, papírku, foukání bublin – bublifuk.
- Kinetické hry zaměřené na jemnou motoriku.

2. úroveň

Rozvíjení poznávacích schopností

- Uvědomování si vlastní osoby.
- Ukazování částí obličeje, těla, jejich pojmenování (u zrcadla s vedením ruky).
- Reakce na vlastní jméno, znalost jména.
- Seznámení s prostředím třídy, orientace ve třídě.
- Seznámení s budovou školy, orientace ve škole.
- Seznámení se školními pomůckami.
- Poznávání předmětů denní potřeby.
- Členové rodiny, maminka, tatínek, sourozenci.
- Vztahy mezi lidmi: koho mám rád, kdo mne má rád...
- Vztahy mezi spolužáky, budeme si pomáhat.
- Rozlišení : chlapci - děvčata, pán - paní...
- Poznávání různých předmětů na obrázcích, modelech i ve skutečnosti.
- Třídění a řazení předmětů podle různých kritérií.
- Psychomotorické hry.

Rozvíjení logického myšlení a paměti

- Snaha o koncentraci pozornosti.
- Manipulační činnost doprovázená pojmenováním, komentářem.
- Vytváření asociací (slovo = osoba, věc, činnost).
- Osvojování piktogramů, alternativní komunikace pomocí obrázků.
- Rozvíjení paměti, zapamatování a opakování slov, říkanek, básniček.
- Koncentrace pozornosti na určitou činnost (zpočátku v rozsahu několika vteřin či minut).
- Motivace k soustředěné činnosti skupinové či individuální

Rozvíjení grafických schopností

- Úchop tužky, uvolňovací cviky ruky.
- Cvičení dlaní a prstů obou rukou, tvoření špetky.
- Manipulační činnosti zaměřené na rozvoj jemné motoriky, cvičení paže, lokte, zápěstí.
- Grafomotorická cvičení:
- Horní a dolní oblouk oběma směry.
- Svislé čáry shora dolů.
- Svislé čáry zdola nahoru.
- Odstředivé čáry: sluníčko, dostředivé čáry.
- Šikmé čáry shora dolů.
- Šikmé čáry zdola nahoru.

Rozvíjení komunikačních dovedností

- Reakce na vlastní jméno, znalost jména, jmen ostatních dětí.
- Reakce na jednoduché pokyny a pobídky - dej , ukaž , sedni si.
- Návuk pozdravu - verbálně, gesty.
- Poděkování - verbálně, gesty.
- Chování u stolu.
- Napodobování hlasů zvířat (mé, bú, bé, haf, mňau..).

- Napodobování zvuků (auto, traktor, bác, bum...).
- Nácvik hlásek podle potřeby.
- Ovládání síly hlasu.
- Individuální práce s logopedickým sešitem na základě konzultace s logopedem.
- Nácvik jednoduchých říkanek a básniček.
- V případě potřeby využívání alternativních forem komunikace.
- Rozvíjení slovní zásoby pomocí reálných předmětů, obrázků, fotografií.
- Počítačové programy zaměřené na rozvoj komunikace.

3. úroveň

Rozvíjení poznávacích schopností

- Znalost jmen spolužáků a učitelů, orientace ve třídě, v budově školy. Školní pomůcky.
- Členové širší rodiny.
- Kalendář přírody.
- Lidské tělo, zdraví a nemoc.
- Poznávání zvířat a jejich mláďat.
- Základy dopravní výchovy.
- Nakupování.
- Poznávání a rozlišování piktogramů.
- Poznávání jednoduchých (tiskacích) písmen.
- Sociální čtení: poznávání zboží podle obalu
poznávání běžně užívaných symbolů (WC, umývárna)
poznávání dopravních symbolů.

Rozvíjení logického myšlení a paměti

- Osvojování základních časových vztahů (teď, předtím, potom, dnes, včera, zítra).
- Orientace v čase (ráno, v poledne, večer, v noci ; snídaně, oběd, večeře).
- Konkretizace (ovoce = jablko, hruška), zobecňování (jablko, hruška = ovoce)
- Abstrakce: barva, počet.
- Negace: je - není, bylo - nebylo, chci - nechci, mám - nechci.
- Příčinné souvislosti: proč ?
- Rozlišování velikostí, tvarů, dvojic obrázků, skládání dějových obrázků.
- Orientace na řádce, na stránce, nácvik pohybu po řádce zleva doprava.
- Čtení tiskacích písmen (vlastní jméno).
- Nácvik čtení – globální metoda, říkanky, básničky, krátké texty.
- Reprodukce krátkého textu, vyprávění (co jsme viděli, co jsme dělali, co jsme měli k obědu).
- Pozorné sledování krátkého vyprávění, poslech hudby, pozorné sledování televize, videa.
- Rozvíjení volných vlastností, zejména vytrvalosti.
- Vytváření a chápání kvantitativních vztahů (všechno, nic, mnoho, málo).
- Vytvářet představy počtu - hmatem, zrakem, verbálně.
- Posloupnost čísel, jejich porovnávání, přiřazování číslic.

Rozvíjení grafických schopností

- Pojem písmeno, první písmeno jména.
- Pokus o psaní hůlkovým písmem.
- Rovnání písmen do řádků (písmena z plastické hmoty, z látky, z perníku), slabik, slov.
- Tvarové prvky písmen tiskací abecedy
- Pokus o psaní číslic.

Rozvíjení komunikačních dovedností

- Pochopení a používání pojmů já - ty, můj - tvůj, mně - tobě.
- Sdělení přání, potřeby.
- Obohacování slovní zásoby a nácvik nových slov.
- Snaha o soustředěné naslouchání a porozumění slovům a jednoduchým větám, komentování dějové posloupnosti, seznamování se vztahy jevů a věcí.
- Motivace k slovnímu projevu, snaha o pochopení významu 2-3 slovních vět.
- Podpora mluvního projevu, vedení spontánních a jednoduchých tematických rozhovorů

Očekávané výstupy

Rozvíjení poznávacích schopností

Žák by měl

- pojmenovat části svého těla, případně na ně ukázat
- reagovat na oslovení jménem, znát své jméno
- znát členy své rodiny
- poznat své spolužáky i učitele, podle schopností je oslovovat jménem
- vnímat různé podněty a reagovat na ně
- orientovat se ve vztazích k nejbližšímu prostředí, denním časovém rozvrhu; vnímat prostor
- poznat a používat předměty denní potřeby, uplatňovat základní hygienické a sebeobslužné činnosti
- vnímat a uspokojovat základní životní potřeby, sdělit své pocity a upozornit na zdravotní potíže
- řadit obrázky podle zadaných kritérií

Rozvíjení logického myšlení a paměti

Žák by měl

- koncentrovat se na určitou činnost
- rozlišovat velikost a tvary předmětu, dvojic obrázků
- zvládnout složení dějových obrázků
- orientovat se na stránce, na řádku
- číst vybraná písmena a krátká slova
- opakovat slova a krátké říkanky; reprodukovat krátký text; vyprávět podle obrázku
- přiřazovat číslce počtu prvků

Rozvíjení grafických schopností

Žák by měl

- uchopit a podržet podaný předmět
- uchopit tužku, štětec nebo jiné psací náčiní
- nakreslit různé druhy čar
- poznat grafickou podobu písmen
- napsat několik vybraných tiskacích písmen a číslic
- poznat základní geometrické tvary

Rozvíjení komunikačních dovedností

Žák by měl

- reagovat na hlas a intonaci dospělé osoby
- snažit se o správné dýchání
- vyjádřit souhlas či nesouhlas – verbálně, gesty
- znát své jméno a reagovat na oslovení jménem
- znát jména nejbližších osob a spolužáků

- umět pozdravit , poděkovat – verbálně nebo gesty
- sdělit svá přání nebo potřeby – verbálním nebo nonverbálním způsobem
- využívat komunikační počítačové hry

Mezipředmětové vztahy

Smyslová výchova – poznat, řadit, skládat a třídit předměty podle velikosti, barevné a tvarové odlišnosti; rozeznat reálné a vyobrazené předměty; poznat, rozlišit a napodobit různé zvuky; rozlišit zvuky spojené s denním životem a nebát se nepříjemných zvuků ,vyjadřovat svoje pocity a přání , reagovat na podněty apod.

Výtvarná výchova – uplatnění vlastního těla, manipulace s předměty; vnímat základní vztahy mezi barvami (barevné kontrasty) a tvary; pracovat podle slovního návodu apod..

Hudební výchova – pohybové hry s říkadly, tanečky a rytmická cvičení apod.

Pohybová výchova – reagovat na pokyny a povely k dané pohybové činnosti; pohybové hry s říkadly; rozvíjet motoriku a koordinaci pohybů a poloh apod.

Pracovní výchova – zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti; zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami; pracovat podle slovního návodu; rozvíjení slovní zásoby apod.

Vzdělávací oblast: ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Vzdělávací oblast je v 1. - 10. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacích předmětů Smyslová výchova a Alternativní rehabilitační metody .

SMYSLOVÁ VÝCHOVA

Charakteristika výuky

Vyučovací předmět Smyslová výchova je členěn do tematických oblastí:

- Rozvíjení zrakového vnímání
- Rozvíjení sluchového vnímání
- Rozvíjení hmatového vnímání
- Prostorová a směrová orientace
- Rozvíjení čichového a chuťového vnímání

Vyučovací předmět Smyslová výchova pomáhá žákům poznávat své nejbližší okolí a orientovat se v něm. Žáci si osvojují vhodné chování a jednání ,navzájem si pomáhají a spolupracovat. Rozvíjením smyslového vnímání , myšlení a řeči je podporována koncentrace pozornosti, prostorová , směrová a časová orientace a vytváření představ a pojmů.

Ve Smyslové výchově je procvičováno zrakové, sluchové, čichové a chuťové vnímání, hmatové vnímání, vizuomotorika a prostorová orientace. Prolíná všemi vzdělávacími obory. Je realizována v kmenové třídě, ale prolíná celým vyučovacím procesem (snoezelen, hydroterapie, hipoterapie, vycházky do okolí,celoškolní akce, apod.)

PŘEDMĚT	ROČNÍK										
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Smyslová výchova	4	4	4	4	4	4	4	4	4+1	4+1	40

Výchovné a vzdělávací strategie

Uvedené postupy budou realizovány dle zdravotního postižení, sociálního znevýhodnění a aktuálního zdravotního a psychického stavu žáků.

Kompetence k učení

Žák by měl

- porozumět jednoduchým pojmům, znakům a symbolům a být schopen je užívat
- napodobovat různé předvedené pohyby a činnosti

Učitel

- rozvíjí zrakové vnímání (např. poznávání, řazení, skládání a třídění předmětů nebo obrázků podle velikosti, barevné a tvarové odlišnosti; napodobování předvedených pohybů)
- rozvíjí sluchové vnímání (např. reagovat na pokyn; sluchově motorická cvičení)
- rozvíjí hmatového vnímání (např. rozvíjení hmatové percepce, manipulace s předměty, úchopy předmětů různých tvarů, velikostí a z různých materiálů)
- rozvíjí prostorovou a směrovou orientaci (např. směrová orientace v řadě, na ploše, v prostoru, řazení předmětů podle směrové orientace, umísťování předmětů podle pokynů)

Kompetence k řešení problémů

Žák by měl

- chápat a plnit jednoduché příkazy
- orientovat se v okolním prostředí
- orientovat se v časovém režimu dne

Učitel

- rozvíjí zrakové vnímání (např. rozpoznávání denních časových úseků podle činností, obrázků, nebo piktogramů)
- rozvíjí sluchové vnímání (např. reagování na své jméno, na oslovení, na zavolání; poznávání podle hlasu osoby ze svého nejbližšího okolí)
- rozvíjí prostorovou a směrovou orientaci (např. orientace ve třídě, ve škole, v nejbližším okolí a v prostoru)

Kompetence komunikativní

Žák by měl

- poznávat známé osoby a dorozumívat se s nimi verbálními nebo nonverbálními formami komunikace
- reagovat na své jméno
- reagovat na jednoduché pokyny, vyjadřovat souhlas či nesouhlas
- vyjadřovat své potřeby, pocity a nálady různým způsobem verbálními i neverbálními prostředky
- dokázat pozdravit a reagovat na pozdrav vhodným způsobem

Učitel

- rozvíjí zrakové vnímání (např. poznávání osob ze svého okolí a svých spolužáků – fotografie, konkrétní osoby)
- rozvíjí sluchové vnímání (např. reagování na své jméno, na oslovení, na zavolání; rozlišování zvuků spojených s denním životem, omezení strachu z nepříjemných zvuků)
- rozvíjí čichové a chuťové vnímání (např. poznávání podle čichu, vůně, specifické vůně potravin, zápach, nelibé pachy, aromaterapie - snoezelen)

Kompetence sociální a personální

Žák by měl

- uvědomovat si svoji osobu prostřednictvím svého těla
- znát členy své rodiny a osoby ze svého nejbližšího okolí
- navazovat kontakt a adekvátně se dorozumívat s okolím
- spolupracovat se svými učiteli a spolužáky

Učitel

- rozvíjí zrakové vnímání (např. poznávání osob ze svého okolí a svých spolužáků; rozlišování a třídění předmětů podle tvaru, velikosti a barev, manipulace s nimi; cvičení soustředěného zrakového vnímání pomocí různých výrazných předmětů)
- rozvíjí sluchové vnímání (např. poznávání podle hlasu osoby ze svého nejbližšího okolí, reagování na své jméno, na oslovení, na zavolání)
- rozvíjí hmatové vnímání (např. bazální stimulací uvědomování si vlastního těla)
- rozvíjí prostorovou a směrovou orientaci (např. řazení předmětů podle směrové orientace, umísťování předmětů podle pokynů)

Kompetence pracovní

Žák by měl

- zvládat nejjednodušší úkony sebeobsluhy a základy osobní hygieny
- poznávat a používat předměty denní potřeby
- rozlišovat předměty různé velikosti a tvarů, uchopovat je a účelně s nimi manipulovat
- využívat jednoduché pracovní techniky při práci s různými materiály
- podílet se na jednoduchých praktických činnostech

Učitel

- rozvíjí zrakové vnímání (např. rozlišování a třídění předmětů podle tvaru, velikosti a barev, manipulace s nimi; třídění obrázků podle obsahu; poznávání změn a rozdílů na obrázcích a na skutečných předmětech)
- rozvíjí sluchové vnímání (např. sluchově motorická cvičení; cvičení sluchové paměti, napodobování různých zvuků; reagování na jednoduché pokyny)
- rozvíjí hmatového vnímání (např. rozvíjení hmatové percepce, manipulace s předměty, úchopy předmětů různých tvarů, velikostí a z různých materiálů; sebeobslužné dovednosti)
- rozvíjí prostorovou a směrovou orientaci (např. vnímání prostoru; rozlišit směrovou orientaci ve známém prostoru; řazení, skládání a umísťování předmětů na určené místo podle pokynů)

Obsah učiva v jednotlivých úrovních v 1.-10. ročníku

1. úroveň

Rozvíjení zrakového vnímání

- Zjištění organických předpokladů, podle potřeby iniciovat odborné vyšetření zraku
- Rozeznávání světla a tmy.
- Vnímání prostoru binokulárně (oběma očima), monokulárně (jedním okem).
- Rozvoj zrakové percepce - stimulace očního kontaktu, cvičení očních pohybů - sledování pohybujícího se předmětu a osob v blízkém okolí.
- Cvičení zrakového soustředění na lesklé a barevné předměty.
- Nasvětlování předmětů – fixace zraku.
- Sebeopozorování v zrcadle, identifikace s fotografií.
- Uchopování viděných předmětů a manipulace s nimi.

Rozvíjení sluchového vnímání

- Zjištění organických předpokladů , v případě potřeby iniciovat odborné vyšetření sluchu.
- Rozvoj sluchové percepce - otáčení se za zvukem s využitím zraku, později s jeho vyloučením.
- Nácvik sluchového soustředění na zvuky - ozvučenou hračku, chrastítka, cinkání lžice o talíř, bubínek, zpěv, hudbu.
- Nácvik sluchového soustředění na zvuky související s denním životem .
- Reagování na vlastní jméno, na oslovení, na zavolání.
- Experimentování s jednoduchými hudebními nástroji.
- Sluchově motorická cvičení, cvičení a hry, v nichž se uplatňuje spojení zvuků s pohybem.
- Poslouchání hudby.
- Rozlišit zvuky spojené s denním životem a nebát se nepříjemných zvuků.

Rozvíjení hmatového vnímání

- Rozvíjení hmatové percepce - dotyková terapie, stimulace konečků prstů, masáže prstů a dlaně.
- Rozvíjení hmatového vnímání manipulací s předměty.
- Nácvik úchopu předmětů různé velikosti.
- Hlazení jemných látek (samet, plyš, kožešina), navozování příjemných pocitů.
- Bazální stimulace (somatická – doteky; vibrační – vibrace hlasem, hudebními nástroji, masážními přístroji, masážími)
- Míčkování.

Prostorová a směrová orientace

- vestibulární bazální stimulace (houpání v náručí, v dece, v houpačce, vnímání změny polohy vlastního těla)

Rozvíjení čichového a chuťového vnímání

- Aromaterapie
- Sání (láhev, brčko)
- Lízání (čokolády, medu, lízátka).

2. úroveň

Rozvíjení zrakového vnímání

- Skládání předmětů vedle sebe, na sebe, do krabice.
- Vnímání velikosti, tvaru a polohy předmětů.
- Poznávání ostatních dětí ve třídě.
- Rozlišování: stojí, sedí, leží.
- Poznávání a třídění dvou zřetelně odlišných předmětů (panenka, autíčko), obrázků.
- Třídění materiálu - dvě výrazně odlišné komponenty
- Třídění barev (vyhledávání předmětů stejné barvy).
- Pokus o rozlišování dvou základních výrazně odlišných barev.
- Denní časové úseky podle činností (obrázků, piktogramů).

Rozvíjení sluchového vnímání

- Poznávání a rozlišování zvuků s využitím zrakové podpory (zvonek, bubínek, mačkání papíru, klíče). Určování původu a směru zvuku.

- Reakce na své jméno, na oslovení, zavolání.
- Poznávání podle hlasu osoby ze svého nejbližšího okolí.
- Napodobování různých zvuků.
- Rozlišování zvuků na ulici (auto, tramvaj, sanitka).
- Rozvíjení smyslu pro rytmus, rytmická cvičení.
- Snaha o koncentraci pozornosti při poslechu.
- Pokus o poznávání hlasů zvířat.

Rozvíjení hmatového vnímání

- Hry s vodou (teplá, studená). Hry ve vodě (nabírání, přelévání).
- Hry s bublinkami (chytání, vytváření pěny).
- Třídění předmětů podle tvaru a velikosti.
- Základní sebeobslužné dovednosti
- Bazální stimulace (somatická – doteky; vibrační – vibrace hlasem, hudebními nástroji, masážními přístroji, masážími)
- Míčkování.

Prostorová a směrová orientace

- Orientace ve třídě: okna, dveře, stolek, lavice..; ve škole.
- Plnění jednoduchých příkazů: dej míč na stůl, pod stůl, polož panenku na židli, do vaničky, do kočárku apod. – umístování předmětů podle pokynů.
- Rozlišovat nahoře – dole, před – za, vedle.

Rozvíjení čichového a chuťového vnímání

- Rozvoj čichové percepce - nádech nosem, výdech ústy, foukání.
- Cvičení sání, sání brčkem z umělé hmoty.
- Lízání medu, čokolády, lízátko.
- Aromaterapie.

3. úroveň

Rozvíjení zrakového vnímání

- Řazení předmětů podle velikosti, rozlišování pojmů malý - velký, dlouhý - krátký.
- Rozlišování tvarů zrakem: kulatý, hranatý.
- Poznávání a třídění předmětů, diferenční cvičení.
- Třídění předmětů - tři komponenty nejprve velké a výrazně odlišné, postupně menší a méně odlišné (kaštiny, žaludy, šípky, hrách, fazole...).
- Rozlišování plošných tvarů (kolečko, čtverec, trojúhelník).
- Třídění obrázků podle obsahu: květiny, ovoce, zvířata...
- Upevňování vizuomotorické koordinace. Napodobování různých pohybů předváděných učitelem.
- Cvičení směrové orientace: nahoru - dolů, dopředu - dozadu, vlevo - vpravo, na začátku - na konci.
- Skládání celků z částí (stavebnice).
- Poznávání změn a rozdílů na skutečných předmětech i na obrázcích.
- Postupné poznávání všech základních barev a jejich pojmenování.
- Třídění předmětů podle barev.
- Denní časové úseky podle činností (obrázků, piktogramů).

Rozvíjení sluchového vnímání

- Sluchová cvičení bez využití zraku (zvonek, telefon, cinkání lžičky v hrnečku, tleskání, klepání, pískání).

- Rozlišování a určování původu, směru, délky a intenzity zvuku (tichý - hlasitý, zblízka -zdaleka, krátký - dlouhý).
- Cvičení sluchové paměti; napodobování různých zvuků
- Sluchově motorická cvičení

Rozvíjení hmatového vnímání

- Rozlišování vlastností předmětů: teplé -studené, měkké - tvrdé, suché - mokré, hladké - drsné, ostré -tupé, kulaté - hranaté, těžké - lehké.
- Poznávání předmětů hmatem s využitím a bez využití zraku.

Prostorová a směrová orientace

- Orientace ve škole, v nejbližším okolí
- Orientace v prostoru: nahoře, dole, vpředu, vzadu...
- Směrová orientace, řazení předmětů zleva doprava.
- Nad - pod : na začátku, na konci....
- Na - ve - do: na stole, do stolu, ve stole, na skříni, ve skříni, do skříně....
- Vpravo - vlevo, pravá a levá ruka.
- Příroda v ročních obdobích.
- Řazení, skládání a umísťování předmětů na určené místo podle pokynů

Rozvíjení čichového a chuťového vnímání

- Poznávání předmětů podle vůně.
- Rozvoj chuťové percepce - správné kousání a polykání potravy.
- Rozlišování chutí ovoce, potravin, nápojů.
- Rozlišování a určování jednotlivých chuťových vlastností: sladký, hořký, slaný, kyselý, chutný, nechutný (dobrý - nedobrá).
- Výcvik ochranné čichové funkce - poznávat nebezpečné látky, zkažené potraviny apod.
- Rozlišování příjemných a nepříjemných vůní a pachů.

Očekávané výstupy

Rozvíjení zrakového vnímání

Žák by měl

- uchopit předměty a manipulovat s nimi
- rozlišovat tvary a barvy předmětů
- poznat, řadit, skládat a třídit předměty podle velikosti, barevné a tvarové odlišnosti
- třídit obrázky, rozeznat reálné a vyobrazené předměty
- poznat osoby ze svého okolí a své spolužáky
- rozpoznat denní dobu podle činnosti, obrázku nebo piktogramu
- napodobit předvedené pohyby

Rozvíjení sluchového vnímání

Žák by měl

- reagovat na své jméno, na oslovení, na zavolání
- poznat, rozlišit a napodobit různé zvuky
- poznat podle hlasu osoby ze svého nejbližšího okolí
- poznat a rozlišit různé zvuky a hlasy zvířat podle zvukové nahrávky

- rozlišit zvuky spojené s denním životem a nebát se nepříjemných zvuků

Rozvíjení hmatového vnímání

Žák by měl

- zvládat základní sebeobslužné dovednosti
- poznat hmatem velikost, tvar a povrch předmětů
- třídit předměty na základě hmatu – podle velikosti a tvaru
- poznat známé předměty podle hmatu
- rozlišit hmatem základní fyzikální vlastnosti předmětů (tvrdost, teplotu)

Prostorová a směrová orientace

Žák by měl

- vnímat prostor, rozlišit směrovou orientaci ve známém prostoru
- orientovat se ve třídě, ve škole a svém nejbližším okolí
- rozlišovat vpravo – vlevo
- rozlišovat nahoře – dole, před – za, vedle
- řadit, skládat a umístit předměty na určené místo podle pokynu
- rozeznat roční období podle základních znaků

Rozvíjení čichového a chuťového vnímání

Žák by měl

- rozlišit jednotlivé chutě
- poznat předměty čichem podle vůně
- rozlišit vůně a pachy
- poznat zkažené potraviny

Mezipředmětové vztahy

Rozumová výchova – reagovat na oslovení jménem; vnímat různé podněty a reagovat na ně; třídění a řazení předmětů podle různých kritérií; rozvíjení hrubé i jemné motoriky; tvorba a rozvíjení slovní zásoby pomocí reálných předmětů, obrázků, fotografií apod.

Výtvarná výchova – uplatnění vlastního těla; vyjádření vlastních vjemů, zkušeností, fantazijních představ, pocitů a emocí vybranými prostředky a postupy apod.

Hudební výchova – napodobování a rozlišování různých nehupebních a hudebních zvuků; zvládání hry na tělo apod.

Pohybová výchova – rozvíjet motoriku a koordinaci pohybů a poloh; vnímání vlastního těla (plavání) apod.

Pracovní výchova – zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti; zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami; pracovat podle slovního návodu; manipulace s jednoduchými předměty apod.

ALTERNATIVNÍ REHABILITAČNÍ METODY

Charakteristika výuky

Vyučovací předmět Alternativní rehabilitační metody je předmětem speciálně pedagogické péče (využití disponibilní dotace). Ve výuce využívá různé druhy terapií. Obsahová náplň je přizpůsobena individuálním schopnostem a potřebám žáků. Výuka je realizována v multisenzorické místnosti Snoezelen. Obsah učiva vychází z Rozumové a Smyslové výchovy.

PŘEDMĚT	ROČNÍK										
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Alternat.rehab.metody	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	10

Na naší škole uplatňujeme tyto alternativní rehabilitační metody:

Bazální stimulace

Bazální stimulace je komunikační, interakční a vývoj podporující stimulační koncept, který se orientuje na všechny oblasti lidských potřeb. Koncept vychází z poznatků pedagogiky, fyziologie, anatomie, neurologie, vývojové psychologie a ošetrovatelství.

Základním principem konceptu je zprostředkovat člověku vjemy ze svého těla a stimulací vnímání organismu mu umožnit lépe vnímat okolní svět a následně s ním navázat komunikaci.

Bazální stimulace zprostředkovává žákům smyslovou zkušenost, umožňuje pohyb a navozuje komunikaci. Prostřednictvím somatických, vibračních a vestibulárních podnětů získávají pozitivní zkušenost s uvědomováním si vlastního těla a informace o poloze svého těla a pohybu v prostoru. Při všech těchto aktivitách dochází k úzké interakci mezi žákem a učitelem.

Míčkování

Míčková masáž patří mezi metody a programy, jejichž součástí jsou i různá cvičení zaměřená na vědomé uvolnění, harmonizaci dechu a zklidnění.

Je také naší snahou zmírnit psychické napětí žáků a podpořit jejich sebedůvěru ve své schopnosti. Děti si prostřednictvím této metody uvědomují nejen jednotlivé části těla, ale zároveň kontakt s míčkem je příjemným pohlazením, což vyvolává pocit klidu a jistoty. Dítě si prostřednictvím aktivních bodů hladí orgány ve svém těle a při pozitivní kladné motivaci získává pocit pohody a bezpečí, zdraví a tělesné síly.

K míčkování používáme molitanový míček velikosti tenisového. Nedílnou součástí míčkování je také poslech relaxační hudby, pomalé a příjemné, určené jen pro tuto činnost. Zároveň je důležitá čichová stimulace vhodnou aromaterapií.

Muzikoterapie

Muzikoterapie je terapeutický přístup, který využívá jak působení hudby (receptivní, pasivní muzikoterapie), tak i proces při vytváření hudby a zvuků (aktivní muzikoterapie). Při společné tvorbě živé

hudby (aktivní muzikoterapie) dochází k propojení všech účastníků, k hlubokému prožitku z vlastního projevu, k intenzivnímu kontaktu se sebou samým, k možnosti získávání či znovuzískávání důvěry v oblasti mezilidských vztahů, atd. Jedinec získává nové dovednosti, obohacuje svůj život o nové zkušenosti. Hra na hudební nástroje má pozitivní vliv na motorický rozvoj. Klientům se dostává potěšení ze hry. Hraní na nástroje samo o sobě rozvíjí sluchové vnímání, jemnou motoriku, koordinaci, cit pro rytmus, cit pro melodii, atd. Pasivní (receptivní) muzikoterapie spočívá v poslechu živé hudby. Ale samozřejmě se může jednat i o poslech přírodních zvuků, šumů, i ticha. Učitel je naladěný na klienta a vytváří hudební produkci, kterou klient v klidné, relaxační poloze vnímá a prožívá.

Aromaterapie

Aromaterapii využíváme zejména při pobytu v multisenzorické místnosti Snoezelen.

Vůně z esenciálních olejů značně ovlivňuje mysl a city, smyslovými orgány je prostřednictvím vzruchů přiváděna do centra mozku a odtud elektrickými vzruchy do limbického systému, který formuje projevy instinktu, pudu sebezáchovy, projevy nálad, paměť a je také emocionálním centrem mozku. Esenciální oleje využívané v aromaterapii jsou koncentrované éterické oleje. Mohou působit jako regulátory, stimulatory i sedativa.

Vzdělávací oblast : UMĚNÍ A KULTURA

Vzdělávací oblast je realizována v 1. - 10. ročníku prostřednictvím vyučovacích předmětů Hudební výchova a Výtvarná výchova.

HUDEBNÍ VÝCHOVA

Charakteristika výuky

Vyučovací předmět Hudební výchova přispívá ke rozvíjení osobnosti žáků, má kladný vliv na jejich chování a rozvíjí estetické cítění prostřednictvím vlastní tvorby. Zařazování Hudební výchovy do výuky má rehabilitační a relaxační význam.

Vyučovací předmět Hudební výchova podporuje u žáků kladný vztah k hudbě. Při hudebních činnostech dochází k rozvíjení sluchu a motoriky žáků, zároveň je podporován i rozvoj komunikačních dovedností. Hudební činnosti pomáhají při relaxaci, uvolňování napětí, koncentraci pozornosti i při posilování vztahu mezi učitelem a žákem.

Hudební výchova probíhá v kmenové učebně, ale prolíná i ostatními vyučovacími předměty (např. muzikoterapie v multisenzorické místnosti Snoezelen apod.)

PŘEDMĚT	ROČNÍK										
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Hudební výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10

Výchovné a vzdělávací strategie

Uvedené postupy budou realizovány dle zdravotního postižení, sociálního znevýhodnění a aktuálního zdravotního a psychického stavu žáků.

Kompetence k učení

Žák by měl

- napodobovat různé předvedené pohyby a činnosti
- používat jednoduché hudební nástroje

Učitel

- rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat s blízkými osobami a vykonávat jednoduché úkony (hra na jednoduché hudební nástroje, hra na tělo apod.)

- zapojuje žáka do hudebně pohybových her

Kompetence k řešení problému

Žák by měl

- řešit známé situace na základě nápodoby či opakování
- chápat a plnit jednoduché příkazy, pokyny
- překonávat pocity strachu

Učitel

- rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat s blízkými osobami a vykonávat jednoduché úkony (hra na jednoduché hudební nástroje apod.)
- vytváří u žáků potřebu projevit pozitivní city (pohybový doprovod hudební produkce apod.)
- rozvíjí žákovu pozornost, vnímavost a poznání (zpěv písničky; reakce na změnu rytmu, melodie, síly hlasu apod.)

Kompetence komunikativní

Žák by měl

- poznávat známé osoby, zvuky, hlasy zvířat, hudební nástroje sluchem
- reagovat na zvuky různé intenzity, na hudbu, rytmus a zpěv
- reagovat na jednoduché pokyny
- vyjadřovat souhlas či nesouhlas
- vyjadřovat své potřeby, pocity a nálady různým způsobem verbálními i neverbálními prostředky

Učitel

- seznamuje žáky vhodnou formou s hudbou, zpěvem (hra na hudební nástroje; poslech hry na kytaru, klávesy; poslech CD apod.)
- využívá jednoduché hudební nástroje
- zapojuje žáky do pohybových her s říkadly a dětskými popěvkami
- adekvátním způsobem reaguje na potřeby, pocity a nálady jednotlivých žáků

Kompetence sociální a personální

Žák by měl

- uvědomovat si svoji osobu prostřednictvím svého těla
- navazovat kontakt a adekvátně se dorozumívat s okolím
- spolupracovat se svými učiteli a spolužáky

Učitel

- rozvíjí hudebně pohybové schopnosti na optimální možnou úroveň žáků
- vytváří pozitivní vztahy mezi spolužáky a snaží se žáky začlenit do kolektivu (hudebně pohybové hry ve skupině)
- rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat s blízkými osobami a vykonávat jednoduché úkony (hra na jednoduché hudební nástroje; rytmické říkanky)
- seznamuje žáka pomocí hry na tělo s jeho vlastní osobou

Kompetence pracovní

Žák by měl

- rozlišovat hudební nástroje, uchopovat je a účelně s nimi manipulovat

Učitel

- rozvíjí koncentraci pozornosti, emocionální prožitek z hudby (hra na jednoduché hudební nástroje)
- pěstuje kladný vztah k hudbě (poslech relaxační hudby; poslech hudby dle zájmů žáka)
- snaží se u žáků o dosažení co nejvyšší možné míry jejich samostatnosti při hře na jednoduché hudební nástroje

Obsah učiva v jednotlivých úrovních v 1.-10. ročníku

1. úroveň

- poslech – říkadla, lidové písně, jednoduché krátké skladby určené dětem
- relaxační hudbou pomáhat odreagovat napětí, překonávat únavu, zlepšovat náladu
- manipulace se zvukovými hračkami a ozvučenými předměty, hudebními nástroji
- vnímání zvukových podnětů

2. úroveň

- rytmus – vnímání rytmu, rytmizace říkadel, hra na tělo, Orffův instrumentál (bubínek, tamburína, triangel, rolničky, dřívka, rumbakoule apod.)
- hudebně pohybová činnost – pohybové hry s říkadly a dětskými popěvkami, pohyb podle rytmického doprovodu, jednoduché tanečky a rytmická cvičení

3. úroveň

- dechová cvičení, intonační a melodická cvičení
- zpěv – jednoduché písně s hudebním doprovodem
- rozlišování zvuků jednotlivých nástrojů
- poslech skladeb různého charakteru

Očekávané výstupy

Žák by měl:

- zvládat správné dýchání, snažit se o správnou intonaci a melodii
- rozlišovat zvuky hudebních nástrojů
- zvládat zpěv jednoduchých písní s doprovodem hudebního nástroje
- doprovodit sebe i spolužáky na jednoduché rytmické hudební nástroje
- zvládat jednoduchá rytmická cvičení a pohyb podle rytmického doprovodu
- soustředit se na poslech relaxační hudby a jednoduché krátké skladby

Mezipředmětové vztahy

Smyslová výchova – reagovat na své jméno, na oslovení, na zavolání; poznat, rozlišit a napodobit různé zvuky; rozlišit zvuky spojené a denním životem a nebát se nepříjemných zvuků apod.

Rozumová výchova – orientace na vlastním těle, části těla; reagovat na oslovení; vnímat různé podněty a reagovat na ně; reagovat na hlas a intonaci dospělé osoby; říkanky spojené s pohybem apod.

Výtvarná výchova – vyjádřit vlastní vjemy, představy a pocity apod.

Pohybová výchova – hudebně pohybová činnost; pohybové hry s říkadly a dětskými popěvkami; pohyb podle rytmického doprovodu, jednoduché tanečky a rytmická cvičení apod.

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Charakteristika výuky

Vyučovací předmět Výtvarná výchova rozvíjí osobnost žáků, má vliv na jejich chování, rozvíjí estetické cítění prostřednictvím vlastní tvorby. Má zejména rehabilitační a relaxační význam

Ve Výtvarné výchově dochází k rozvíjení tvořivosti, fantazie, emocionality a smyslového vnímání. Učitel žákům nabízí takové vhodné činnosti, ve kterých budou úspěšní.

Výtvarná výchova probíhá v kmenové učebně s využitím dostupných kompenzačních pomůcek.

PŘEDMĚT	ROČNÍK										
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10

Výchovné a vzdělávací strategie

Uvedené postupy budou realizovány dle zdravotního postižení, sociálního znevýhodnění a aktuálního zdravotního a psychického stavu žáků.

Kompetence k učení

Žák by měl

- používat různé výtvarné techniky a materiály k vyjádření vlastních pocitů

Učitel

- rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat s blízkými osobami (přiměřená pomoc učitele při činnostech apod.)
- seznamuje žáka se základními výtvarnými dovednostmi (úchop štětce, užití prstových barev, apod.)

Kompetence k řešení problému

Žák by měl

- zpracovávat výtvarná témata na základě nápodoby či opakování
- chápat a plnit jednoduché příkazy, pokyny
- překonávat pocity strachu

Učitel

- rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat s blízkými osobami a vykonávat jednoduché úkony
- vytváří u žáků potřebu projevoval pozitivní city (zapojovat se do výtvarných aktivit)
- rozvíjí žákovu pozornost, vnímavost a poznání (dokončení činnosti, netradiční materiály apod.)

Kompetence komunikativní

Žák by měl

- reagovat na jednoduché pokyny
- vyjadřovat své potřeby, pocity a nálady různým způsobem

Učitel

- rozvíjí vhodnou formou žákovo výtvarné vnímání (vnímání barev, vhodné výtvarné činnosti apod.)
- využívá jednoduché výtvarné techniky
- adekvátním způsobem reaguje na potřeby, pocity a nálady jednotlivých žáků

Kompetence sociální a personální

Žák by měl

- uvědomovat si svoji osobu prostřednictvím svého těla
- navazovat kontakt a adekvátně se dorozumívat s okolím
- spolupracovat se svými učiteli a spolužáky

Učitel

- rozvíjí výtvarné schopnosti na optimální možnou úroveň žáků
- vytváří pozitivní atmosféru při výtvarných aktivitách
- rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat s blízkými osobami a vykonávat jednoduché úkony
- seznamuje žáka s jeho vlastní osobou uplatněním vlastního těla (prstové barvy apod.)

Kompetence pracovní

Žák by měl

- využívat jednoduché pracovní techniky při práci s různými materiály

Učitel

- rozvíjí koncentraci pozornosti ,emocionální prožitek vybranými prostředky a postupy (využívání netradičních výtvarných technik apod.)
- pěstuje kladný vztah k výtvarným činnostem
- snaží se u žáků o dosažení co nejvyšší možné míry jejich samostatnosti při výtvarném vyjádření
- vyžaduje dokončení činnosti a úklid pracovního místa, pokud to schopnosti žáka umožňují

Obsah učiva v jednotlivých úrovních v 1.-10. ročníku

1. úroveň

- hra s prstovými barvami – roztírání dlaní, otisk ruky, prstu (uplatnění vlastního těla).
- hra s temperovou barvou - roztírání houbou.
- využití netradičních výtvarných technik
- vnímání prožitků z výtvarných činností

2. úroveň

- prostorová tvorba (papír, textilie, stavebnice)
- modelování (hlína, těsto, modelovací hmota – válení kuličky v dlaních, hnětení, válení válečkem, vykrajování)
- základní dovednosti pro práci v ploše a prostoru
- využití různorodých tradičních i netradičních materiálů a jejich kombinací
- kresba a malba různými nástroji (štetec, bramborová tiskátka, apod.)

3. úroveň

- vyjádření vlastních vjemů, zkušeností, fantazijních představ, pocitů a emocí vybranými prostředky a postupy s pomocí učitele
- poznávání tvarů, barev a jejich odstínů; využití při výtvarných činnostech

Očekávané výstupy

Žák by měl:

- zvládat základní dovednost pro vlastní tvorbu
- používat na elementární úrovni prostředky a postupy
- vnímat základní vztahy mezi barvami (barevné kontrasty) a tvary
- vyjádřit vlastní vjemy, představy a pocity
- uplatňovat vlastní fantazii a představivost při výtvarných činnostech.

Mezipředmětové vztahy

Smyslová výchova – cvičení soustředěného zrakového vnímání pomocí různých výrazných předmětů; manipulace s předměty apod.

Rozumová výchova – orientace na vlastním těle, části těla; prostorová orientace; rozvíjení hrubé a jemné motoriky; sdělit svá přání a potřeby verbálním nebo nonverbálním způsobem apod.

Pohybová výchova – vnímání vlastního těla; rozvíjení hrubé i jemné motoriky apod.

Pracovní výchova – úklid pracovního místa; pracovat podle slovní instrukce; vnímat vlastnosti různých materiálů (apod. přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.) ; manipulace s jednoduchými předměty apod.

Vzdělávací oblast : ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Vzdělávací oblast je realizována v 1. - 10. ročníku prostřednictvím vyučovacího předmětu Pohybová výchova .

Předmět **Pohybová výchova** je integrovaný předmět s prvky Rehabilitační tělesné výchovy. V současné době na naší škole **Zdravotní tělesná výchova není realizována**.

POHYBOVÁ VÝCHOVA

Charakteristika výuky

Vyučovací předmět **Pohybová výchova** je zaměřen na rozvíjení základních pohybových dovedností.. Pohybová činnost přispívá k rozvoji osobnosti dítěte. Má kladný vliv na rozvoj pozornosti, řeči, vnímání a emocionality. Rozvíjí také žákovy rozumové schopnosti a zmírňuje důsledky mentálního postižení.

U žáků s těžkým mentálním postižením s výrazně omezenou hybností jsou zařazovány prvky Rehabilitační tělesné výchovy.

Obsah vyučovacího předmětu Pohybová výchova je vždy upravován vzhledem k míře a druhu zdravotního postižení.

Vyučovací předmět Pohybová výchova je realizován v kmenové třídě, v multisenzorické místnosti Snoezelen, v přírodě, v bazénu.

PŘEDMĚT	ROČNÍK										
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Pohybová výchova	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	20+40

Výchovné a vzdělávací strategie

Uvedené postupy budou realizovány dle zdravotního postižení, sociálního znevýhodnění a aktuálního zdravotního a psychického stavu žáků.

Kompetence k učení

Žák by měl

- napodobovat různé předvedené pohyby a činnosti
- vyvíjet spontánní pohybovou aktivitu
- používat jednoduché tělovýchovné pomůcky

Učitel

- rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat s blízkými osobami a vykonávat jednoduché úkony
- využívá různé pomůcky (míče, obruče, rehabilitační míč, kuželky apod.)

- rozvíjí spontánní i cíleně zaměřené pohybové aktivity
- navozuje atmosféru jistoty a bezpečí

Kompetence k řešení problémů

Žák by měl

- chápat a plnit jednoduché příkazy
- řešit známé situace na základě nápodoby či opakování
- překonávat pocity strachu

Učitel

- rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat s blízkými osobami a vykonávat jednoduché úkony
- vytváří u žáků potřebu projevovat pozitivní city (rozvoj spontánních pohybů)
- odstraňuje mimovolní pohyby vhodným způsobem (zaměstnávání jinou pohybovou aktivitou)

Kompetence komunikativní

Žák by měl

- poznávat známé osoby a reagovat na ně
- reagovat na své jméno
- reagovat na jednoduché pokyny
- vyjadřovat souhlas či nesouhlas
- vyjadřovat své potřeby, pocity a nálady spontánním pohybem

Učitel

- hledá vhodné formy pohybových aktivit pro jednotlivé žáky dle jejich individuálních možností
- zadává žákům srozumitelné jednoduché pokyny
- adekvátním způsobem reaguje na potřeby, pocity a nálady jednotlivých žáků

Kompetence sociální a personální

Žák by měl

- uvědomovat si svoji osobu prostřednictvím svého těla
- navazovat kontakt a adekvátně se dorozumívat s okolím
- spolupracovat se svými učiteli a spolužáky
- vnímat prožitky z pohybové činnosti

Učitel

- rozvíjí pohybové schopnosti na optimální možnou úroveň žáků
- využívá relaxačních cvičení k uvolnění a zklidnění organismu (snoezelen)
- přispívá k vytváření pozitivních vztahů mezi spolužáky a k začlenění do kolektivu (kolektivní pohybové hry)
- rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat s blízkými osobami a vykonávat jednoduché úkony

Kompetence pracovní

Žák by měl

- zvládat nejjednodušší úkony sebeobsluhy
- podílet se na jednoduchých praktických činnostech
- získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám

Učitel

- rozvíjí pohybové schopnosti a dovednosti žáka k zvýšení míry sebeobsluhy

- podporuje rozvoj motoriky manipulací s drobným náčiním (míč, kuželky, apod.)

Obsah učiva v 1.-10. ročníku

1. a 2. úroveň

- ležení a otáčení se na vhodné podložce (např. na žíněnce, vodním lůžku).
- polohování s oporou; zvedání hlavy s výdrží; otáčení hlavy.
- uvolňování spastických částí těla, cviky na podložce, přetáčení trupu.
- lezení a plazení daným směrem, volně v prostoru, mezi překážkami.
- stimulace pohybu v prostoru a změny polohy.
- nácvik vertikalizace, případně s využitím kompenzačních pomůcek.
- procvičování sezení na židli, samostatného stoje, správného držení těla.
- chůze za ruku, kolem nábytku s jeho oporou, nácvik několika samostatných kroků.
- úkony zaměřené na stimulaci jednotlivých svalových skupin.
- úchop a manipulace s předměty, pohyb s kinetickými a ozvučenými hračkami.
- pohybové činnosti v rytmu hudby.
- hry s míči – kutálení, kopání do míče, hod na cíl, hod horním obloukem, chytání míče.
- činnosti zaměřené na uvolnění a zklidnění organismu.
- bazální stimulace
- míčkování
- zcitlivění dlaňové části ruky pro pozdější úchop.
- masáže zad a končetin pro lepší prokrvení těla, prevence tvorby proleženin.
- reflexní masáže plosek nohou.
- stabilizace sedu, posilování zádových svalů.
- uvolňování kontraktur na dolních končetinách.
- využívání speciální židle, stolu s náklonnou deskou, speciálního psacího náčiní.
- cvičení v kuličkovém bazénu.
- cvičení s rehabilitačními míči a polohovacími kostkami.
- nácvik klíšťového a špetkového úchopu.
- plavání – adaptace na vodní prostředí, hry ve vodě, plavání za pomoci různých pomůcek
- alternativní formy terapie podle možností školy i žáků (hipoterapie, solná jeskyně, snoezelen)

3. úroveň

- motivační a napodobivé hry (vzpažit, předpažit, připažit, upažit; předklon, záklon, úklony na obě strany; dřep, sed, klek, leh na zádech, na břiše; cviky vleže na zádech)
- základní manipulace s míčem a drobným náčiním (házení, chytání a koulení míče; kutálení míče po zemi, kutálení v sedu rozkročmo; shazování kuželek míčem; házení míčem o zeď, o zem; házení do koše).
- relaxační cvičení; prvky jógových cvičení
- dechová cvičení
- vnímání pocitů při cvičení
- průpravné hry :
 - chůze
 - rovné držení těla, koordinace pohybů při chůzi.
 - chůze po špičkách , po patách, po vnějších hranách nohou, pomalá a rychlá chůze, střídání tempa a směru.
 - chůze po schodech, na šikmé ploše, v nerovném terénu, chůze po laně, po čáře.
 - lezení
 - lezení vpřed libovolným způsobem, prolézání, přelézání.
 - lezení po kolenou, po břiše, po čtyřech.

- lezení po lavičce.
- prolézání tunelem.
- skok
 - skok snožmo na místě, skok přes čaru.
 - poskoky snožmo po špičkách.
- cvičení obratnosti
 - stoj na jedné noze s oporou, bez opory.
 - kolébka na zádech.
 - přetočení z lehu na zádech do lehu na břiše a zpět.
- plavání-adaptace na vodní prostředí, hry ve vodě; plavání za pomoci různých pomůcek; základní plavecké dovednosti
- turistika a pobyt v přírodě – vycházky, pohyb v terénu
- sezónní sporty

Očekávané výstupy

Žák by měl:

- získat kladný vztah k motorickému cvičení a pohybovým aktivitám
- zvládat podle pokynu přípravu na pohybovou činnost
- reagovat na pokyny a povely k dané pohybové činnosti
- mít osvojeny základní pohybové činnosti, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů
- rozvíjet motoriku a koordinaci pohybů a poloh
- zvládnout uvolnění a zklidnění organismu
- snažit se o samostatný pohyb

Mezipředmětové vztahy

Smyslová výchova – orientace ve třídě, ve škole, v nejbližším okolí, prostoru; směrová orientace v řadě, na ploše; napodobování předvedených pohybů; sluchově motorická cvičení; manipulace s předměty apod.

Rozumová výchova – orientace na vlastním těle, části těla; reagovat na oslovení; prostorová orientace; kinetické hry zaměřené na jemnou motoriku; říkanky spojené s pohybem apod.

Výtvarná výchova – uplatnění vlastního těla, manipulace s předměty apod..

Hudební výchova – pohybové hry s říkadly, tanečky a rytmická cvičení apod.

Pracovní výchova – sebeobsluha, úklid pracovního místa; manipulace s jednoduchými předměty; zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci s jednoduchými stavebnicemi a konstruktivními hrami apod.

Vzdělávací oblast : ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Vzdělávací oblast je realizována v 1. - 10. ročníku ve vzdělávacím oboru **Pracovní výchova**.

PRACOVNÍ VÝCHOVA

Charakteristika výuky

Vyučovací předmět Pracovní výchova směřuje k získání základních pracovních dovedností a návyků. Rozvíjí motorické schopnosti a dovednosti, základní hygienické návyky a činnosti v oblasti sebeobsluhy. Současně přispívá k rozvoji komunikativních dovedností při verbalizaci prováděných činností.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Pracovní výchova je členěn na tematické okruhy:

- Sebeobsluha
- Práce s drobným materiálem
- Práce montážní a demontážní
- Pěstitelské práce
- Práce v domácnosti

Ve všech tematických okruzích jsou žáci vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

V naší škole preferujeme tyto tematické okruhy: sebeobsluha, práce s drobným materiálem, práce montážní a demontážní. Pěstitelské práce a práce v domácnosti realizujeme pouze okrajově.

Obsah vyučovacího předmětu Pracovní výchova je vždy upravován vzhledem k míře a druhu zdravotního postižení. Většina činností je prováděna s trvalou pomocí pedagoga.

Výuka je realizována v kmenové učebně, v cvičné kuchyni a v přírodě.

PŘEDMĚT	ROČNÍK										
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Pracovní výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20

Výchovné a vzdělávací strategie

Uvedené postupy budou realizovány dle zdravotního postižení, sociálního znevýhodnění a aktuálního zdravotního a psychického stavu žáků.

Kompetence k učení

Žák by měl

- porozumět jednoduchým pojmům, znakům a symbolům a být schopen je užívat
- napodobovat převedené činnosti
- zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami

Učitel

- používá obrazový materiál, piktogramy, symboly

- navozuje atmosféru jistoty a bezpečí
- využívá účelně jednoduché pomůcky

Kompetence k řešení problémů

Žák by měl

- chápat a plnit jednoduché příkazy
- řešit známé situace na základě nápodoby či opakování
- orientovat se v okolním prostředí
- orientovat se v časovém režimu dne
- překonávat pocity strachu

Učitel

- rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat s blízkými osobami a vykonávat jednoduché úkony (sebeobsluha apod.)
- vytváří u žáků potřebu projevovat pozitivní city
- rozvíjí žákovu pozornost, vnímavost a poznání (manipulace s drobným materiálem apod.)

Kompetence komunikativní

Žák by měl

- poznávat známé osoby a dorozumívat se s nimi verbálními nebo nonverbálními formami komunikace
- reagovat na své jméno
- reagovat na jednoduché pokyny
- vyjadřovat souhlas či nesouhlas
- vyjadřovat své potřeby, pocity a nálady různým způsobem verbálními i neverbálními prostředky

Učitel

- hledá vhodné formy komunikace pro jednotlivé žáky dle jejich individuálních možností (verbální i neverbální) – VOKS, piktogramy, obrázky apod.
- zadává žákům srozumitelné jednoduché pokyny
- adekvátním způsobem reaguje na potřeby, pocity a nálady jednotlivých žáků

Kompetence sociální a personální

Žák by měl

- navazovat kontakt a adekvátně se dorozumívat s okolím
- spolupracovat se svými učiteli a spolužáky

Učitel

- rozvíjí rozumové schopnosti na optimální možnou úroveň žáků
- vytváří pozitivní vztahy mezi spolužáky a začleňuje žáky do kolektivu
- rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat s blízkými osobami a vykonávat jednoduché úkony

Kompetence pracovní

Žák by měl

- zvládat nejjednodušší úkony sebeobsluhy a základy osobní hygieny

- poznávat a používat předměty denní potřeby
- rozlišovat předměty různé velikosti a tvaru, uchopovat je a účelně s nimi manipulovat

Učitel

- seznamuje žáky se základními hygienickými návyky a činnostmi týkajícími se sebeobsluhy
- se snaží u žáků o dosažení co nejvyšší možné míry jejich samostatnosti při každodenních činnostech
- vyžaduje dokončení činnosti a úklid pracovního místa, pokud to schopnosti žáka umožňují

Obsah učiva v jednotlivých úrovních v 1.-10. ročníku

1. úroveň

Sebeobsluha (sebeobslužné činnosti)

- Nacvičování správného žvýkání a kousání potravy.
- Pití z lahve, z hrnečku.
- Vnímání přijímání potravy a vylučování.

Práce s drobným materiálem

- manipulační činnosti s různými druhy materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil aj.)
- užití jednoduchých technik zpracování vybraných materiálů (mačkání, trhání, zpracovávání oběma rukama)

Práce montážní a demontážní

- Práce s pískem ve světelné pískovnici.
- Ukládání kostek do krabic.
- Postav co chceš a umíš.

2. úroveň

Sebeobsluha (sebeobslužné činnosti)

- Nácvik svlékání a oblékání oděvu.
- Odkládání oděvů na věšák a obuvi na určené místo.
- Nácvik obouvání a přezouvání.
- Oblékání a svlékání tepláků.
- Oblékání a svlékání svetru.
- Oblékání a svlékání čepice, šály, rukavic.
- Rozepínání a zapínání knoflíků na velkém modelu.
- Rozepínání a zapínání knoflíků.
- Rozepínání zipů.
- Oblékání a svlékání ponožek.
- Udržování pořádku v osobních věcech.
- Osobní hygiena - mytí rukou, používání mýdla, ručníku.
- Nácvik používání nočníku, WC.
- Spolupráce při hygieně.

Práce s drobným materiálem

Modelování

- Tvarování kuliček různých velikostí v dlaních.
- Práce s různými plastickými materiály.
- Vykrajování "cukroví" z placky rozválené válečkem

Práce s papírem

- Trhání papíru na malé kousky, sbírání, rovnání do misek, kelímků, krabiček.
- Lepení papíru na vymezenou plochu.
- Řetěz na stromeček, přehýbání papíru, lepení natrhaných proužků.
- Rolování papíru.

Práce s textilními materiály

- Pozorování a rozlišování různých textilních materiálů, navozování příjemných pocitů manipulací s nimi.
- Nalepování látky (koláž).

Práce s přírodními materiály

- Sbíráání kaštanů, žaludů, jejich třídění, ukládání.
- Sbíráání přírodnin a jejich ukládání.
- Figurky z přírodnin (s pomocí učitele).
- Navlékání listů.
- Navlékání jeřabin.
- Třídění semen fazole, čočky, kukuřice a ukládání do sáčků.

Práce montážní a demontážní

- Práce s dřevěnou stavebnicí.
- Dům ze dvou kostek, most ze tří kostek, komín.
- Řazení molitanových kostek ve vodorovném a svislém směru.
- Práce s různými typy stavebnic.
- Manipulace s jednoduchými předměty (šroubování, zatloukání tvarů do korkové desky).
- Navlékání korálků na šňůrku.

Pěstitelské práce

- Pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích

Práce v domácnosti

- Stolování (příprava místa, úklid, chování, samostatnost při jídle, používání lžice)
- Dodržování hygienických návyků

3. úroveň

Sebeobsluha (sebeobslužné činnosti)

- Šněrování bot a pokus o vázání tkaniček na velkém modelu.
- Šněrování bot, pokus o vázání tkaniček.
- Funkce a používání hygienických pomůcek.
- Stolování a stravování (návuk používání příboru, samostatnost, klid a čistota při stravování)

Práce s drobným materiálem

Modelování

- Tvarování kuliček, válečků, válení válečkem, vykrajování.
- Práce s těstem – hnětení, válení, vykrajování.

Práce s papírem

- Trhání papíru na tenké proužky.
- Stříhání pomocí terapeutických nůžek, pokus o samostatné stříhání.
- Skládání papíru podle slovního návodu.

Práce s textilními materiály

- Navíjení vlny na cívku, do klubka.
- Navíjení provázku na cívku.
- Překládání a stříhání látky.
- Navlékání korálků jehlou s tupým hrotem.
- Provlékací obrázky, tvary.

Práce s přírodními materiály

- Lidové zvyky, tradice, řemesla (užití některých jednoduchých technik zpracování materiálů – výzdoba třídy)
- Sběr léčivých bylin (poznávání, sušení, užití -vaření čaje)
- Pozorování a rozlišování různých přírodních materiálů, navozování příjemných pocitů manipulací s nimi.

Práce montážní a demontážní

- Konstruktivní hry (skládačky, puzzle, kostky)
- Společenské hry s jednoduchými pravidly

Pěstitelské práce

- Pěstování a ošetřování nenáročných rostlin ve třídě
- Poznávání a používání jednoduchých pomůcek a náčiní pro práci na zahradě
- Dodržování základů hygieny a bezpečnosti práce
- Setí obilí, hrachu (pozorování, zalévání)

Práce v domácnosti

- Drobné domácí práce pod stálým dohledem (mytí nádobí, prostírání a úklid stolu, pracovního místa)
- Hra na obchod ve třídě; praktické využití při nakupování potravin v obchodě (s asistencí)
- Společná příprava na vaření ve cvičné kuchyni (seznámení se surovinami, postupem práce, dodržování hygieny a bezpečnosti práce)
- Pokus o přípravu jednoduchého pokrmu podle pokynů (s pomocí)
- Stolování, prostírání stolu, chování při stolování, úklid

Očekávané výstupy

Sebeobsluha (sebeobslužné činnosti)

Žák by měl:

- zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti (oblékání , obouvání)
- dodržovat klid a čistotu při stravování
- umět používat příbor
- udržovat pořádek ve svých věcech a ve svém okolí

Práce s drobným materiálem

Žák by měl:

- zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami
- vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů

- pracovat podle slovního návodu
- udržovat pracovní místo v čistotě

Práce s drobným materiálem

Žák by měl:

- zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci s jednoduchými stavebnicemi a konstruktivními hrami

Pěstitelské práce

Žák by měl:

- provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích
- pěstovat, ošetřovat a pečovat o nenáročnou pokojovou i užitkovou rostlinu
- používat podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky a náčiní
- dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci na zahradě

Práce v domácnosti

Žák by měl:

- provádět drobné domácí práce – základní úklid, mytí nádobí, mytí podlahy
- prostřít stůl pro běžné stolování
- zvládnout nákup a uložení základních potravin
- připravit jednoduchý pokrm podle pokynů
- dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti při práci v domácnosti

E) Mezipředmětové vztahy

Smyslová výchova – manipulace s jednoduchými předměty; třídění předmětů podle velikosti, barevné a tvarové odlišnosti apod.

Rozumová výchova – poznávání různých činností, předmětů a zvířat na obrázcích, modelech, ve skutečnosti; manipulační činnosti; rozvíjení jemné i hrubé motoriky; rozvíjení slovní zásoby pomocí reálných předmětů, obrázků, fotografií; verbalizace prováděných činností, apod.

Výtvarná výchova – manipulace s předměty; využití různorodých tradičních i netradičních materiálů a jejich kombinací apod..

Hudební výchova – manipulace s jednoduchými hudebními nástroji apod.

Pohybová výchova – cvičení s využitím tradičního i netradičního náčiní; rozvíjení jemné i hrubé motoriky apod.